

ב"ה

Great Shakes: Understanding the Mitzvah of Shaking the Lulav and Esrog*

TABLE OF CONTENTS

The Four Kinds	1
Rationale	3
Shaking the Lulav.....	6
Brief Digest of the Laws.....	7
Sequential Recitations of "הודו לה'"	8
Six Directions, Six Words.....	10
How to Shake the Lulav	11
The Meaning of the Waving and Shaking on a Basic Level.....	13
The Mystical dimension of the Waving and Shaking.....	15
Why the need to instill <i>Malchus with Daas</i> ?.....	20
How it Works: The Process of Imbuing <i>Malchus with Daas</i>	21
It's all in the Name: "לולב"	22
The Mystical Significance of Shaking Three Times.....	22

Question: What is the significance behind the Shaking of the Lulav and Esrog, and what are the mystical *kavonos* of the *na'anuim*?

The Four Kinds

The Torah states: "And you shall take for yourselves on the first day the fruit of the hadar tree, date palm fronds, a branch of a braided tree, and willows of the brook, and

(* המאמר נערך ע"י חברי המכון הרבנים שליט"א חיים זושא ווילימובסקי, משה מילר ואברהם בערגשטיין.)

you shall rejoice before the Lord your God for a seven day period."¹ With these words the Torah articulates the *mitzvah*² known as the *daled minim* (the four species).

The above verse is one of the most cryptic in the Torah – to the extent that *Shlomo ha-Melech* (whom the Torah affirms³ to be the wisest man in history) declared that even he failed to grasp it's [depth,⁴ meaning⁵ or way of exposition⁶] in full.⁷

1 ויקרא (כג, מ): "ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר [עץ שטעם עצו ופריו שוה, רש"י] כפת תמרים [חסר וי"ו, למד שאינה אלא אחת] וענף עץ עֵבֶת [שענפיו קלועים כעבותות וכחבלים, וזהו הדס העשוי כמין קליעה] וערבי נחל ושמחתם לפני ה' אלקיכם שבעת ימים".

2 ספר המצוות להרמב"ם (מצות עשה קסט): "שצונו ליטול לולב ולשמוח בו לפני ה' שבעת ימים והוא אמרו ית' (שם) ולקחתם לכם ביום הראשון וכו'".

3 מלכים א' (ה, יא): "וינחם מֶלֶךְ הָאֲדָם מֵאִתָּן הָאֲזֻרְחֵי הַיָּמֵן וְכָל־לֵל וְדָדַע בְּגִי מְחֹל וְיָהִי שְׁמוֹ כְּכֹל הַגּוֹיִם סְבִיב".

4 בית אהרן (להגה"ק ר' אהרן מקארלין, ע' יז): "עפ"י פשוט נ"פלאו הוא ל' פלא היינו משמע שידעה והשגה יש לו בזה אבל הוא אצלו פלא. וזהו פסח מצה ומרור. וארבעה לא ידעתים שאין לו בזה שום ידיעה והשגה כלל וזהו ארבעה מינים שבלולב כי באמת משרע"ה לא השיג זאת ופשיטא ששלמה המלך ע"ה לא השיג".

וב'מדרש אליהו' (לר' אליהו בן משה חיים, ליוורנו תרכ"ב, משלי פב, ב): "שלשה המה – רמז לבי"ע נפלאו ממני אורותיהם מכוסים ע"י מסך ממני כדי שאוכל לקבל האור וארבעה בחינת עולם האצילות לא ידעתים לא יש לי בהם ידיעה לכן לא באו בכסוי מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה עמ"ש בסוד מחשבה ורעותא האצילות שהיא סוד המחשבה המחשבה והמעשה הכל ברגע אחד בלתי שיקדים זה לזה משא"כ בי"ע".

וראה 'חושב מחשבות' (לר' עמנואל חי ריקי, 'קול כתבי קודש' אות קכ. מה, ב): "ושלשה דורות ההם אמר שלמה 'נפלאו ממני' מפני מה היו כל כך רשעים 'וארבע' כתיב בלא ה' וקרי בה' 'וארבעה שהוא הדור הרביעי בהיותו בלי חמשה חומשי תורה והם ישראל בהיותם במצרי' שהיו מגלגול השלשה דורות האמורים כדאיתא בכתבי האר"י זל"ה, משום הכי לא קאמר 'הרביעי' אלא 'ארבעה' כי הם היו כללות כלם, ל' ידעתי" מדוע נגזר עליו גזרה רעה הזו להשתעבד בגלות מצרים ולהיות טובים שם כי ידעתים הוא מלשון ויודע בהם את אנשי סכות".

וראה גם ע"ד הדרוש 'כסא דוד' להחיד"א (ע' צט ואילך).

5 'אוצר המכתבים' (א, לר' יוסף משאש, סי' רמח, ע' קיד) 'ולדעתי פשוט נראה, שהוא רק דרך הלצה, להודיע שטעם מצוה זו רחוק מאד משכל האנושי, ואף שלמה החכם מכל אדם, לא יוכל לעמוד על טעמה האמתי, ואינה אלא גזרת מלך".

6 'דברי משה' (לר' משה פפרברג, ורשא תרע"ד, ע' 179): "כלומר שכלי קצר מהבין איך למדו רבותינו מהמקרא אשר כוונת התורה לארבע מינים אלו ולא למינים אחרים וזהו פרי עץ הדר מי יאמר שהוא אתרוג וכו' וכן כפות תמרים וכו' שתי כפות במשמע תמרים. כלומר הענין עם הפרי. והוא אינו נוטל אלא לולב לבה של תמרה בלבד בלא התמרים. וענף וגו' וכו' הרי הוא אומר וכו' והביאו עלי זית וכו' ועלי הדס וגו' ועלי עץ עבות. כלומר הרי אשר עץ עבות אינו הדס והן אומרים אשר עץ עבות הוא הדס. ותו התורה אמרה וערבי נחל. הלא כל האילנות גדילים במים ואין אנו יודעים שזו היא הערבה שאנו נוטלין ולכך אמר שלמה וארבעה לא ידעתים [חזרו ומזכירין] כלומר חזר שלמה ואמר. . . וארבעה מטיבי לכת אלו ארבעה מינים שכל אחד ואחד מישאל כלומר זה במזרח העולם וזה במערב כלם רצים ולוקחים רק ארבעה מינים אלו ולא אחרים חשובים מהם מזה ראי' אשר אע"פ שהם נראים קטנים בעיני אדם אבל הם גדולים לפני הקב"ה שבחר בהם ולא במינים אחרים. היודע הנסתר והסודות מפני מה בחר הקב"ה רק בהם. וזהו 'ומי פירש להם וכו' – פי' לכל ישראל המפוזרים בכל העולם אשר יקחו רק מינים אלו, אלא ודאי כך קבלו מהחכמים עד משה רבינו ע"ה שקבל מסיני". והמה כלומר כל ישראל המה בזאת חכמים מחוכמים שאינם זזים עצמם מהקבלה האמיתית וזהו שאה"כ ולקחתם לכם פי' לפי הקבלה המסורה לכם מדור לדור תבחרו בארבעה מינים אלו כמו וזבחת כאשר צויתך".

7 ילקוט שמעוני (תורה, רמז תרנב): "ולקחתם לכם אחר כל אותה החכמה שכתוב בשלמה החכמה והמדע נתון לך ותרב חכמת שלמה וגו' ויחכם מכל האדם ישב לו תמיה על ארבע מינין הללו שנאמר שלשה אלה נפלאו ממני פסח מצה ומרור, וארבעה לא ידעתי אלו ארבעת מינין הללו שבקש שלמה לעמוד עליהן. פרי עץ הדר מי יאמר שהוא אתרוג כל אילנות עושין פירות הדר כפות תמרים התורה אמרה טול שתי כפות תמרים להלל בהן והוא אינו נוטל אלא לולב, לולב ליבה של תמרה. וענף עץ עבות מי יאמר שהוא הדס הרי הוא אומר במקום אחר צאו ההר והביאו עלי זית וערבי נחל כל האילנות גדלין על המים וד' לא ידעתי".